

POSTANOWIENIE

1 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 1 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W.
przeciwko X.Y.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach
z 11 marca 2025 r., III Ca 837/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 19 czerwca 2024 r. Sąd Rejonowy w Zabrzu oddalił powództwo P. Spółki Akcyjnej w W. przeciwko X.Y. o zapłatę oraz orzekł o kosztach postępowania.

2. Apelację powoda od powyższego orzeczenia oddalił Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z 11 marca 2025 r.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód.

Wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Podał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne i potrzeba wyjaśnienia:

- „Czy komornik sądowy, który w świetle art. 4 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo Przedsiębiorców w zw. z art. 33 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach sądowych, nie jest przedsiębiorcą i ma ustawowy zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, mógł być beneficjentem programu rządowego „Tarcza finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla małych i średnich firm” powołanego w drodze uchwały nr 50/2020 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2020 roku wydanej na podstawie art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju, który to program w definicji beneficjenta odwoływał się wprost do treści art. 4 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo Przedsiębiorców?”;

- „Czy w sytuacji, w której stosunek prawny łączący wierzyciela z dłużnikiem, z którego wynika dochodzone przed sądem roszczenie, został zawarty w wyniku złożenia przez dłużnika obiektywnie nieprawdziwych oświadczeń, a nieprawdziwe oświadczenia złożone przez dłużnika stanowią element podstawy faktycznej i prawnej dochodzonych przez wierzyciela roszczeń, złożenie przez dłużnika takich obiektywnie nieprawdziwych oświadczeń stanowi przeszkodę przemawiającą przeciwko możliwości zastosowania art. 5 k.c. i oddaleniu powództwa z powołaniem się na zarzucane przez dłużnika nadużycie przez wierzyciela prawa podmiotowego?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa

oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania.

6. Przedstawienie we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. obliguje skarżącą do sformułowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, z 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10). Wymaga to przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne, lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia.

7. Pierwszy z podanych w skardze problemów prawnych nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w znaczeniu przytoczonym wyżej. Należy zwrócić

uwagę, że skarżący wnosi w istocie o dokonanie wykładni uchwały nr 50/2020 Rady Ministrów z 27 kwietnia 2020 r., która nie mieści się w kategorii źródeł powszechnie obowiązującego prawa, gdyż jej postanowienia mają charakter jedynie informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający, są adresowane do podmiotów w strukturach administracji publicznej i nie mogą stanowić podstaw decyzji wobec obywateli, a tym samym nie stanowią prawa materialnego, które by miał wyklądać Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2018 r., II UK 85/17; z 8 marca 2018 r., II UK 80/17).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE pojęcie „przedsiębiorstwo” obejmuje każdą jednostkę wykonującą działalność gospodarczą niezależnie od jej formy prawnej i sposobu finansowania (zob. wyroki z 23 kwietnia 1991 r., C-41/90; z 16 listopada 1995 r., C-244/94; z 11 grudnia 1997 r., C-55/96). Działalnością gospodarczą jest natomiast każda działalność polegająca na oferowaniu towarów lub usług na danym rynku (zob. wyroki z 16 czerwca 1987 r., C-118/85; z 18 czerwca 1998 r., C-35/96). W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE komornicy sądowi zostali uznani za przedsiębiorców, a więc za osoby wykonujące działalność gospodarczą. Okoliczność, że komornik wykonuje uprawnienia władzy publicznej pozostaje bez wpływu na tę ocenę, ponieważ organizacyjnie komornik jako organ egzekucyjny nie stanowi części struktury administracji publicznej. Komornicy prowadzą działalność na własny rachunek i własną odpowiedzialność, z pewnymi ustawowymi ograniczeniami, mogą swobodnie organizować sposób wykonywania swoich czynności i sami otrzymują kwoty stanowiące ich wynagrodzenie (postanowienie SN z 25 listopada 2025 r., I CSK 1529/25).

Przyjęta przez Sąd drugiej instancji koncepcja rozstrzygnięcia jest więc zgodna z poglądami wyrażanymi w orzecznictwie. Skarżący, poza własną oceną zagadnienia, nie przedstawił natomiast argumentów świadczących o konieczności rozważenia wskazanego w skardze problemu przez Sąd Najwyższy.

8. Również drugie z sformułowanych w skardze zagadnień nie wypełnia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazana przez skarżącego kwestia jest

ściśle związana z kwalifikacją prawną szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Sąd drugiej instancji wskazał, że uzyskanie przez pozwanego informacji o możliwości ubiegania się o subwencję od powoda i Ministerstwa Sprawiedliwości, złożenie wniosku w jedynej dostępnej formie, na którą pozwany nie miał wpływu, zaakceptowanie wniosku mimo wyraźnego wskazania, że złożył go komornik i ostatecznie wypłacenie pozwanemu środków, wskazuje to na to, że obie strony przy zawarciu umowy godziły się na określone w niej warunki. Pozwany nie naruszył zasad współżycia społecznego. Działał w zaufaniu do organów państwa, a otrzymane od powódki informacje, jak również następne działania powoda utwierdzały pozwanego w przekonaniu, że mógł ubiegać się o subwencję.

Skarżący nie zgadza się z powyższym rozumowaniem, a przedstawione przez niego zagadnienie prawne sprowadza się do polemiki ze stanowiskiem Sądu Okręgowego. W szczególności domaga się możliwości rozważenia zastosowania art. 5 k.c. w sytuacji złożenia przez dłużnika obiektywnie nieprawdziwych oświadczeń, w sytuacji gdy w sprawie nie zostało ustalone, że pozwany takie oświadczenia złożył. Przeciwnie, Sąd drugiej instancji ustalił, że składając wniosek pozwany podał, że jest komornikiem sądowym, a powyższa adnotacja znalazła się w części wstępnej zawartej przez strony umowy, która została przez skarżącego wykonana, a zwrotu subwencji powód domagał się następnie, już po jej wypłacie.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Krzysztof Grzesiowski

(M.M.)

[a.ł]